

تعداد قابل توجهی از کودکان ژاپنی پس از مشاهده‌ی یکی از کارتون‌های پخش‌شده از تلویزیون دولتی این کشور، دچار شوک و تشنج شدند؛ به طوری که تعدادی از آن‌ها را به بیمارستان‌های ویژه‌ی کودکان انتقال دادند.

این خبر مبحث جدیدی را در آسیب‌شناسی کارتون‌گشود. متخصصان کودک، به ویژه پزشکان کودکان بر آن شدند که این موضوع را با جدیت بیشتری بررسی کنند.

دکتر «جان دانکن»، عصب‌شناس معروف، بر این باور است از هر ۱۰۰ نوجوان بین سنین ۷ تا ۱۲ سال، یک نفر به نور شدید تلویزیون، حساسیت به خرج می‌دهد. این واکنش به

صورت سفت‌شدن عضلات دست و پا و سپس سردرد و تهوع خود را نشان می‌دهد، برخی از کودکان در برابر نور زیاد تلویزیون یا مانیتور حساسیت دارند و چنان‌چه در معرض نور شدید قرار گیرند، دچار تشنج می‌شوند و به حالت غش می‌افتند.

والدین تاکنون چنین تصور می‌کردند که تماشای این نوع کارتون، به فرزندانشان آسیبی نمی‌رساند و صرفاً یک برنامه‌ی تفریحی است؛ اما اینک هم آنان و هم کارشناسان امر به این موضوع پی برده‌اند که دقت بیشتری در کنترل برنامه‌های مخصوص کودکان باید به خرج دهند. تأثیری که این کارتون بر کودکان ژاپنی باقی گذاشت، باعث برگزاری چند سمینار

در توکیو شد. در این سمینارها این موضوع مطرح شد که استاندارد برای پخش این نوع کارتونها در نظر گرفته شود که دست کم کودکان حساس در معرض آسیب‌های ناشی از پخش آن، قرار نگیرند.

در یکی از این همایش‌ها گفته شد، نزدیک به ۷۰۰ نفر از کودکان پس از نمایش «غول جیبی» روانه‌ی بیمارستان شدند. دلیل این شوک عصبی هنوز اعلام نشده است؛ اما می‌توان حدس زد که شوک این بچه‌های عصبی و وحشت‌زده بر اثر تماشای این فیلم انیمیشن اتفاق افتاده است.

نماینده‌ی کانال تلویزیونی - که مسئولیت پخش این فیلم را برعهده

زهرا حاجیان نژاد

کارتونی که کودکان را روانه‌ی بیمارستان کرد!

✓ تعداد قابل توجهی از کودکان ژاپنی پس از مشاهده‌ی یکی از کارتونها پخش‌شده از تلویزیون دولتی این کشور، دچار شوک و تشنج شدند؛ به طوری که تعدادی از آن‌ها را به بیمارستان‌های ویژه‌ی کودکان انتقال دادند

داشت - گفت: ما پیش از این که برنامه‌ای را برای تماشای بینندگان به روی آنتن بفرستیم، آن‌ها را بازبینی می‌کنیم و مورد تست و آزمایش قرار می‌دهیم. در این مورد هم با کارشناسان مشورت کرده بودیم. هیچ یک از آنان احتمال چنین نتیجه‌ای را نداده بودند. ما پیش از این، قطعاتی از فیلم را برای تبلیغ از تلویزیون پخش کرده بودیم و با استقبال خوبی هم مواجه شده بودیم. بچه‌ها به خوبی این کارتون را می‌شناسند و اشعار آن را از حفظ می‌خوانند؛ حتی طبق آماری که داشتیم، نزدیک به هفت میلیون نوار ویدیویی تاکنون از آن به فروش رسیده است.

* * *

دکتر جان دانکن، متخصص اعصاب در این سمینار گفت: توضیح این امر، شاید برای عموم (افراد غیرمتخصص) کمی مشکل به نظر برسد. تعداد کودکانی که ممکن است، در معرض این عارضه قرار گیرند، تقریباً ۱٪ است. این، به ظاهر درصد ناچیزی است؛ ولی هنگامی که در یک جمعیت مثلاً ۳۰ میلیونی ضرب می‌شود، رقم قابل توجهی است. عواقب این گونه کارتون‌ها به تشنج و این قبیل عوارض محدود نمی‌شود. بسیاری از کودکان، حتی به تنگی نفس هم مبتلا شده بودند؛ البته همه‌ی این‌ها کلاً ناشی از تأثیر بینایی است.

حالا بد نیست، حرف تولیدکنندگان این محصول را هم بشنویم: درست است که صحنه‌های وحشت‌انگیز در این فیلم زیاد بودند؛ ولی بیشترین جاذبه‌ی کارتون‌های

دکتر «جان دانکن»، عصب‌شناس معروف، بر این باور است از هر ۱۰۰ نوجوان بین سنین ۷ تا ۱۲ سال، یک نفر به نور شدید تلویزیون، حساسیت به خرج می‌دهد

موجود در بازار، همین عنصر است؛ البته این نکته، اعتراف کردنی است که وحشت بعضی از صحنه‌ها واقعاً زیاد بود. راستش را بخواهید، ما این محصول را برای گرون سنی teen-age (از ۱۳ الی ۱۹ سال) تولید کرده بودیم. در چنین صورتی والدین، باید کودکان زیر ۱۲ سال را از تماشای آن منع می‌کردند؛ علاوه بر آن، ما روی هر فیلم همیشه گروه سنی مربوط به آن را قید می‌کنیم تا خریداران که عمدتاً از والدین هستند، این مورد را در نظر داشته باشند. ممکن است در میان والدین، اشخاصی باشند که به گروه سنی نوشته شده روی کاست، چندان توجهی نشان ندهند؛ البته در مورد کارتونی که از تلویزیون پخش شد، والدین اصلاً مقصر نبودند. در این مورد به‌خصوص، خود پخش‌کنندگان به صورتی این هشدار را به والدین باید ابلاغ می‌کردند. در این خصوص، فکر نمی‌کنم سازندگان این محصولات چندان تقصیری داشته باشند. در یکی از صحنه‌ها بچه‌ها با دیدن قهرمان اصلی فیلم (کاراکتر اصلی) به‌قدری ترسیده بودند که قدرت حرکت را از دست داده بودند. ترس بچه‌ها از این صحنه، به اندازه‌ای بود که حتی نتوانسته بودند، چشم از تلویزیون برگیرند و به نقطه‌ی دیگری نگاه کنند

در یکی از این صحنه‌های مهیج و دلهره‌آور «پیکاچو» (کاراکتر اصلی) به داخل ساختمان یک رایانه‌ی بزرگ حمله می‌کند و با عوامل منفی فیلم که شکل و شمایل عجیب و غریبی دارند، مبارزه می‌کند. این صحنه باعث

وحشت زیادی در میان بینندگان، به ویژه کودکان زیر ده سال شده بود. شرکت «زاین تندو» که کاراکترهای غول جیبی را برای بازی‌های نرم‌افزاری خود خلق کرده بود، گفت که در این زمینه، خود را مقصر احساس نمی‌کند. این شرکت، لبه‌ی تیز انتقادی خود را متوجه شبکه‌ی تلویزیونی مربوط کرد که بدون ملاحظه آن را پخش کرده بود، مسئول این شرکت گفت: کاراکترها و داستان‌های ما، هیچ ربطی به آن چه در تلویزیون پخش شد، ندارد. مشکل در واقع به دست‌اندرکاران این کانال مربوط است. این کارتون در پخش سراسری دچار دست‌کاری‌های زیادی شده بود. یکی از این دست‌کاری‌ها، افزودن جلوه‌ها و افه‌های گوناگونی بود که تلویزیون برای چاشنی به آن اضافه کرده بود.

از نظر آماری هم اگر خواسته باشیم، اطلاعاتی را منتقل کنیم، ناچاریم دست به دامان آمار مطبوعاتی ژاپن شویم.

این کارتون نزدیک به هشت میلیون نسخه فروش داشته است. این موفقیت موجب شد که کارخانه‌های سازنده‌ی اسباب‌بازی، تعداد زیادی اسباب‌بازی (کپی کاراکترهای اصلی) تهیه کنند و روانه‌ی بازار کنند. یکی از کارشناسان اسباب‌بازی معتقد است، این پدیده‌ی عجیب و غریب، یعنی وحشت کودکان از تماشای فیلم، ممکن است به دلیل شیوع سلاح‌های نورانی و تشعشعی باشد که کاراکترهای این کارتون از آن استفاده می‌کنند. چون اغلب سلاح‌ها

به اصطلاح «لیزری» است و به‌طور متوالی اشعه‌پراکنی می‌کند، می‌تواند به خستگی اعصاب بینایی کودکان منجر شود.

تماشای این فیلم‌ها بر کودکان (براساس سیستم عصبی آن‌ها) تأثیرات متفاوتی را بر جای می‌گذارد؛ به همین دلیل، نه تنها فیلم‌ها، بلکه کودکان را هم باید رده‌بندی کرد. برای اطلاع بیشتر، می‌توان به کتابی که خانم «کایاما» در این زمینه تألیف کرده است، مراجعه کرد. او

✓ تماشای این فیلم‌ها بر کودکان (براساس سیستم عصبی آن‌ها) تأثیرات متفاوتی را بر جای می‌گذارد؛ به همین دلیل، نه تنها فیلم‌ها، بلکه کودکان را هم باید رده‌بندی کرد

روان‌شناس شایسته‌ای است و تاکنون پژوهش‌های ارزشمندی را در این مورد تألیف کرده است و معتقد است: «وقتی بچه‌ها غرق در یک «ماجرا» می‌شوند، تأثیرپذیری‌شان به حداکثر می‌رسد؛ بنابراین بدیهی است که در برخی موارد، شاهد تأثیرپذیری‌های بسیار زیاد از سوی آنان می‌شویم. «باور داشت» این پدیده، گاهی می‌تواند تأثیرات عمیق‌تری (بیش از آنچه با آن روبه‌رو بوده‌ایم) را بر روح و روان کودک بر جای گذارد. در چنین شرایطی، ما همان حرف اول خود را مجدداً تکرار می‌کنیم: نظارت همیشگی والدین و کارشناسان الزامی است.

پی‌نوشت

* Effect